

Rekenkamer Amsterdam

ONDERZOEKSOPZET

Verzoekonderzoek klimaatbeleid

26 mei 2015

R a

Onderzoeksopzet verzoekonderzoek klimaatbeleid

Inleiding

Voor u ligt de onderzoeksopzet voor het verzoekonderzoek klimaatbeleid. In dit document wordt eerst ingegaan op het verzoek van de gemeenteraad en de doelstelling van dit onderzoek. Daarna wordt deze doelstelling uitgewerkt naar een centrale onderzoeksvraag. Vervolgens wordt beknopt beschreven op welke wijze wij het onderzoek van plan zijn uit te voeren. Tot slot volgt de globale planning van het onderzoek en informatie over de samenstelling van het onderzoeksteam. Op grond van voortschrijdend inzicht kan de onderzoeksopzet nog op onderdelen worden gewijzigd.

Aanleiding onderzoek: verzoek van de gemeenteraad

Naar aanleiding van de bespreking van het rapport *Amsterdams klimaatbeleid: effectiviteit van het subsidiëren van labelstappen* heeft de gemeenteraad unaniem om een vervolgonderzoek gevraagd. De gemeenteraad overweegt hierbij dat labelstappen op zichzelf weinig informatie verschaffen over welke specifieke, concrete maatregelen in een woning een sterk effect hebben op het energieverbruik. Deze informatie is volgens de gemeenteraad bruikbaar voor het college, bij het uitwerken van maatregelen voor energiebesparing in de bestaande woonvoorraad, maar ook bij het maken van nieuwe afspraken met de woningcorporaties en voor huurders die zelf duurzame maatregelen willen nemen in hun woning. Op grond van deze overwegingen vraagt de gemeenteraad om een onderzoek naar welk effect concrete maatregelen in woningen hebben op het energieverbruik.¹

Doelstelling onderzoek

De vraag van de gemeenteraad is, zo blijkt ook uit de overwegingen, primair inventariserend van aard. Daarnaast impliceren de overwegingen van de gemeenteraad dat het stimuleren van specifieke (concrete) maatregelen wél een sterk effect kan hebben op het energieverbruik in een woning, waar dit bij een generieke stimulering zoals de labelstappensubsidie veel minder het geval bleek te zijn. Met dit onderzoek willen wij antwoord geven op deze vraag van de gemeenteraad. Bij de beantwoording van deze vraag willen wij niet alleen kijken naar het effect van specifieke maatregelen op het werkelijke energieverbruik, maar willen we – mede naar aanleiding van gesprekken en suggesties die wij van raadsleden hebben ontvangen – ook andere factoren die positief en negatief van invloed zijn op de effectiviteit van specifieke maatregelen in beeld brengen). Voorbeelden van dergelijke factoren zijn de kosten, de complexiteit en technische beperkingen van de ingreep waardoor een maatregel niet in elke woning (of juist wel) goed toepasbaar is.

¹ Motie 26 van het raadslid de heer Groen inzake het rapport van de Rekenkamer Amsterdam, getiteld: 'Amsterdams klimaatbeleid' (vervolgonderzoek naar effect maatregelen in woningen op energieverbruik), d.d. 21 januari 2015.

Onderzoeksvraag

De doelstelling van het onderzoek hebben wij vertaald naar de volgende onderzoeksvraag:

Kan met het stimuleren van specifieke energiebesparende maatregelen meer effect op het energieverbruik gesorteerd worden dan met een generieke stimulering zoals dat bij de labelstappensubsidie het geval was?

Deze onderzoeksvraag valt vervolgens uiteen in de volgende deelvragen:

- Welke energiebesparende maatregelen zijn getroffen en hoe vaak komen deze maatregelen voor?
- Wat is het effect van het treffen van individuele energiebesparende maatregelen in op het werkelijke energieverbruik?
- Wat zijn positieve en negatieve factoren die van invloed zijn op de gemeentebrede toepasbaarheid van individuele energiebesparende maatregelen?

Aanpak onderzoek

Voor dit onderzoek richten wij ons op woningen van Amsterdamse corporaties. De reden hiervoor is dat voor deze woningen gedetailleerde technische en bouwkundige informatie beschikbaar is die ons in staat stelt de noodzakelijke analyses voor de beantwoording van de onderzoeksvraag en de deelvragen uit te voeren. Via de Amsterdamse Federatie van Woningbouwcorporaties (AFWC) hebben de Amsterdamse corporaties aangegeven mee te willen werken aan dit onderzoek en hiervoor, onder meer, het gebruik toe te staan van de database waarin deze gedetailleerde gegevens zijn opgenomen.² Bij het uitvoeren van dit onderzoek zal de rekenkamer zich laten ondersteunen door het onderzoeksinstituut OTB van de Technische Universiteit Delft.

Om de onderzoeksvraag en de deelvragen te beantwoorden zal het onderzoek in drie delen worden uitgevoerd. Het eerste deel van het onderzoek is een inventarisatie: welke vormen van energiebesparende maatregelen zijn recentelijk getroffen en hoe verhoudt dit zich tot de kenmerken van de bestaande woningvoorraad wat betreft aanwezige installaties, isolatie en andere relevante kenmerken? In het tweede deel willen wij door statistisch onderzoek nagaan wat het effect is van verschillende energiebesparende maatregelen op het werkelijke energieverbruik. De uitkomsten van de inventarisatie zijn daarbij richtinggevend voor de selectie van te onderzoeken energiebesparende maatregelen. Voor dit deel van het onderzoek wordt zowel onderzocht op welke wijze het werkelijke energieverbruik zich ontwikkelt na het treffen van een energiebesparende maatregel in een woning, als het verband tussen de aanwezigheid van verschillende soorten installaties, isolatie en andere relevante kenmerken met het werkelijke energieverbruik.

² Email van AFWC, d.d. 23 april 2015.

Het effect van het treffen van energiebesparende maatregelen op het energieverbruik wordt verder onderzocht in het derde deel van het onderzoek door middel van een viertal case studies. Bij deze selectie willen we niet uitsluitend veelvoorkomende energiebesparende maatregelen onderzoeken, maar streven we er ook naar om aandacht te besteden aan minder vaak voorkomende, innovatieve, maatregelen. Deze case studies hebben ook het doel om factoren in beeld te brengen die positief dan wel negatief van invloed zijn op de effectiviteit en toepasbaarheid van individuele maatregelen. Als onderdeel van de casestudies willen wij niet alleen spreken met medewerkers van woningcorporaties, maar gaan wij ook bewoners benaderen om hun ervaringen te delen en informatie te verstrekken voor dit onderzoek. Daarnaast willen wij ook ambtenaren van de gemeente Amsterdam spreken over hun ervaringen met het stimuleren van specifieke energiebesparende maatregelen en de gemeentebrede toepasbaarheid daarvan.

Tijdpad en onderzoeksteam

Het daadwerkelijke onderzoek willen wij starten begin juni 2015 en we streven naar afronding van de onderzoekswerkzaamheden in december. Deelonderzoek I (de inventarisatie) willen we in juni uitvoeren, waarna deelonderzoek II (het statistisch onderzoek) in juli start. In augustus start de voorbereiding van de case studies (deelonderzoek III). Publicatie van de onderzoeksresultaten voorzien wij momenteel in februari 2016. Het onderzoeksteam bestaat uit Jurriaan Kooij (projectleider), Daniëlle van der Wiel en Safae Rahmouni (onderzoekers).

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
telefoon 020 25 478 08
info@rekenkamer.amsterdam.nl

